

Zo maak je het verschil

De 3 eisen aan een effectief duurzaamheidsverslag

Waarom je deze whitepaper moet lezen

Ruim de helft van de Nederlandse bedrijven is actief bezig met verduurzaming. Dat blijkt uit een recente enquête die onderzoeksbureau GfK in opdracht van ABN AMRO Commercial Banking uitvoerde onder 349 Nederlandse bedrijven. Hieraan ontleen we de volgende cijfers.

Bij 51 procent van de Nederlandse ondernemingen staat duurzaamheid nadrukkelijk op de agenda. Bijna 3 op de 10 bedrijven (28 procent) geeft aan maatregelen te nemen als dat echt wordt verlangd en een vijfde (20 procent) geeft aan niet of nauwelijks aan duurzaamheid te doen. In de bedrijfsvoering wordt vooral gekeken naar duurzaamheid bij het inkoop-beleid (59 procent), het efficiënt omgaan met energie in het bedrijfsgebouw (59 procent), en bij langetermijninvesteringen (55 procent). Andere aandachtsgebieden waar duurzaamheid hoog scoort, zijn het efficiënt omgaan met grondstoffen (48 procent) en iets terug te willen doen voor anderen (42 procent). Hand in hand met deze ontwikkeling gaat het toenemend belang om te rapporteren over niet-financiële prestaties. Het gaat dan om de impact die een organisatie heeft op mens en milieu.

Sustainability reporting zorgt voor een transparante verantwoording van de wijze waarop je organisatie bijdraagt aan een duurzame wereld. Het biedt ook andere voordelen: communicatie richting een brede groep stakeholders wordt toegankelijker en relevanter. Een gedegen duurzaamheidsverslag draagt zo bij aan de reputatie van je organisatie.

In de volgende pagina's geven we antwoord op de belangrijkste vragen rondom duurzaamheidsverslagen, te weten:

- Wat zijn de maatschappelijke achtergronden van duurzaamheidsverslagen?
- Wat staat er in de wet over sustainability reporting?
- Wat zijn de voordelen van deze manier van rapporteren?
- Wat zijn de eisen voor een duurzaamheidsrapportage die écht het verschil maakt?

Deze whitepaper zal je inspireren om zelf met het rapporteren van niet-financiële prestaties aan de slag te gaan.

Veel leesplezier en succes toegewenst met het verduurzamen van je organisatie!

Een beknopte geschiedenis van het duurzaamheidsverslag

Sinds jaar en dag publiceren bedrijven jaarverslagen. Dat is het overzicht van wat er in het afgelopen jaar in een organisatie is gebeurd. Aandeelhouders vormen de belangrijkste doelgroep. Als het allereerste jaarverslag geldt dat van het Amerikaanse staalbedrijf US Steel uit 1903.

De focus in jaarverslagen lag en ligt altijd op de economische aspecten van ondernemingen. De doelgroep bestond en bestaat veelal uit aandeelhouders met een bijzondere interesse in de jaarrekening. Vanaf de jaren zeventig werden ook andere thema's belangrijk.

Achtergrond was het doorvoeren van een sterke milieuwetgeving in Nederland. Daarom gingen organisaties ook rapporteren op het vlak van milieu, de zogeheten milieujaarverslagen.

Brent Spar-affaire

Een scharnierpunt vormde de Brent Spar-affaire in 1995. Shell en Esso stelden toen een drijvende olieopslag- en laadinstallatie buiten gebruik. Volgens Shell was afzinken in de diepzee de beste optie voor deze Brent Spar. Afbreken op het land zou gevaarlijker en schadelijker voor het milieu zijn. Bovendien zou het ook veel meer kosten. Het Britse ministerie van handel en industrie keurde het afzinken goed en de Britse tak van Shell ging door met de planning.

Er ontstond pas commotie toen Greenpeace zich met de zaak ging bemoeien. Volgens de actiegroep zou de installatie nog tonnen kwik, cadmium, koper, arseen en 5000 ton olie bevatten die schadelijk zouden zijn voor de zee en haar bewoners.

Greenpeace riep automobilisten wereldwijd op de Shell-pomp links te laten liggen. Door deze boycot ging het bedrijf door de knieën: op 20 juni 1995 werd bekendgemaakt dat de Brent Spar niet zou worden afgezonken. In plaats daarvan zou de installatie worden afgebroken. Delen van de stalen romp werden opnieuw gebruikt bij de constructie van een nieuwe kade in Noorwegen.

Hoewel de discussie over wie er in dit conflict nu eigenlijk gelijk had, af en toe nog oplaait, was er in ieder geval één positief gevolg van de Brent Spar-affaire: in 1997 bracht Shell een milieujaarverslag uit. Hiermee was de oliemaatschappij in Nederland een van de eerste bedrijven. Er was veel kritiek op de rapportage, die vooral werd gezien als een poging van het bedrijf zijn eigen straatje schoon te vegen. Desondanks kreeg deze publicatie navolging bij vele andere bedrijven.

Van milieu naar duurzaam

Over de jaren heen is het woord 'milieu' steeds meer op de achtergrond geraakt. In plaats daarvan wordt gesproken over 'duurzaamheid' en 'maatschappelijke verantwoordelijkheid'. Het milieuverslag heeft zich daardoor geëvolueerd tot duurzaamheidsverslag, waarin diverse aspecten rondom de maatschappelijke impact van een onderneming worden beschreven.

Denk daarbij aan vragen als:

- Wat is de impact op het milieu van de handelingen door het bedrijf?
- Wordt gebruikt gemaakt van leveranciers die zich schuldig maken aan wantoestanden? Denk bijvoorbeeld aan dwangarbeid, slavernij, hongerlonen en discriminatie.
- Maakt het bedrijf zich schuldig aan onethische handelwijzen, zoals corruptie?

In dit kader wordt ook wel gesproken over People Planet Profit. Dat is het streven dat de 3 elementen People (mensen), Planet (planeet/milieu) en Profit (opbrengst/winst) op harmonieuze wijze worden gecombineerd. Veel bedrijven hanteren hiervoor de afkorting MVO (Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen) of Corporate Social Responsibility (CSR).

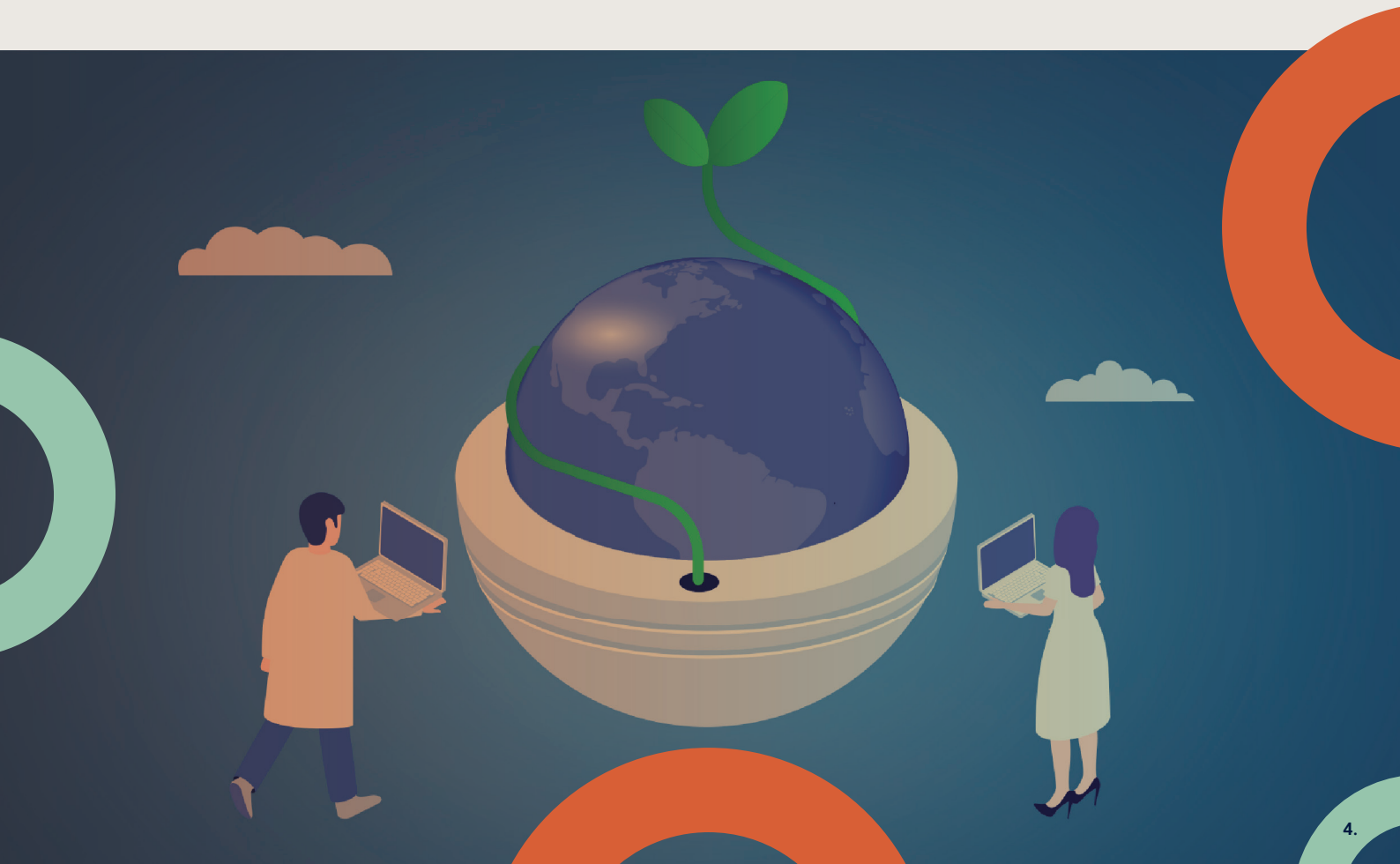
Is een duurzaamheidsverslag verplicht?

Een Europese richtlijn schrijft voor dat grotere bedrijven verantwoording afleggen over hoe ze omgaan met maatschappelijke belangen. Dit geldt voor bedrijven met meer dan 550 medewerkers en een netto-omzet vanaf € 40 miljoen.

Goed vergelijkbare en complete informatie is hiervoor een vereiste. Dat kan in de vorm van een duurzaamheidsverslag, maar dat wordt niet letterlijk zo bepaald in de richtlijn. Dat heeft voor Nederland tot de volgende situatie geleid.

Bij de uitleg van de richtlijn heeft de Nederlandse overheid bedrijven veel speelruimte gegund. Een gedetailleerd sustainability report is niet verplicht; een verklaring in het bestuursverslag is voldoende. Daarbij moet worden opgemerkt dat de richtlijn in Nederland voor niet meer dan zo'n 120 organisaties van toepassing is.

Voor andere bedrijven is er dus geen sprake van een verplichte rapportage van niet-financiële prestaties. Toch kan het nuttig zijn om vrijwillig een duurzaamheidsverslag te publiceren. Die voordelen beschrijven we in de volgende paragraaf.

Waarom een duurzaamheidsverslag?

De Global Reporting Initiative (GRI) is een vooraanstaande internationale organisatie die richtlijnen voor duurzaamheidsverslaggeving opstelt. De GRI weet ook als de beste welke waarde organisaties uit sustainability reporting halen.

Hieronder beschrijven we de voordelen die het publiceren over niet-financiële prestaties voor organisaties heeft. We hebben ons laten inspireren door de GRI, maar putten ook uit onze specifieke kennis van de Nederlandse markt.

1. Je draagt je steentje bij aan de klimaatdoelen

De opwarming van de aarde raakt ons allemaal. Volgens de Verenigde Naties was het niet eerder zo warm op onze planeet als de afgelopen 5 jaar. Het gevolg: wijdverspreide en langdurende hittegolven, branden die records hebben gevestigd en andere verwoestende gebeurtenissen zoals tropische cyclonen, overstromingen en droogte.

Afgezien van de marktversturende werking van dit soort catastrofes, is het logisch dat ook managers en CEO's niet willen bijdragen aan een minder veilige en gezonde wereld. Al was het maar omdat ze zelf ook in die wereld leven...

Een goede richtlijn om deze rampscenario's tegen te gaan is het Klimaatakkoord, dat de Nederlandse overheid samen met bedrijven en maatschappelijke organisaties heeft gesloten. Doel is de opwarming van de aarde beperkt te houden door de uitstoot van broeikasgassen te laten afnemen.

2. Een duurzaamheidsverslag verbetert processen en systemen

De kern van sustainability reporting is het meten van alle stappen in het bedrijfsproces die samenhangen met energieverbruik, materiaalgebruik en afval. De volgende stap is het optimaliseren van het proces. Dit resulteert niet alleen in meer duurzaamheid, maar ook in kostenbesparingen en meer efficiëntie.

3. Je bouwt vertrouwen op

Transparantie over niet-financiële prestaties heeft een positieve uitwerking op de reputatie van een bedrijf. Door het delen van informatie bouw je vertrouwen op met de samenleving, waarvan je potentiële klanten deel uitmaken. Kortom, je laat zien dat je een morele leider bent.

4. Je verlaagt compliancekosten

Wie duurzaamheidsprestaties monitort, komt niet voor verrassingen te staan. Je weet zeker dat je compliant bent aan de wettelijke eisen en vermijdt zo kostbare overtredingen. Veel compliance-gerelateerde data hoeft je vervolgens niet meer te achterhalen.

5. Iedereen wil met je samenwerken

Als je als organisatie laat zien dat je een leider in duurzaamheid bent, wordt je onderhandelingspositie sterker als het gaat om het aantrekken van investeringen, het initiëren van nieuwe activiteiten, het betreden van nieuwe markten en het uitonderhandelen van contracten.

Bovendien kiezen met name overheidsinstellingen steeds vaker voor duurzame leveranciers, wat je concurrentiepositie significant verbetert (zie kader).

Kort samengevat is een duurzaamheidsverslag zowel waardevol voor de buitenwereld als voor het bedrijf dat het publiceert. Hoe een goed sustainability report eruit ziet, beschrijven we in de volgende paragraaf.

MVO en MVI

In aansluiting op Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen (MVO) is nu ook Maatschappelijk Verantwoord Inkopen (MVI) in opmars. MVI, ook wel ketenverantwoordelijkheid genoemd, betekent dat bij inkoopbeslissingen niet alleen wordt gelet op de prijs, kwaliteit en levertijd van een product; ook sociale en milieuaspecten worden meegenomen.

MVI moet eind 2020 de norm zijn binnen alle gemeenten, provincies en waterschappen. Dat is de ambitie van het programma Maatschappelijk Verantwoord Inkopen. Dit programma richt zich op inkopers, budgethouders, beleidsmedewerkers en duurzaamheidsadviseurs bij decentrale overheden. Dat betekent dat alleen duurzame organisaties nog leverancier van deze instellingen kunnen worden.

De 3 eisen aan een effectief duurzaamheidsverslag

Wil je een duurzaamheidsverslag (laten) opstellen, dan is het afhankelijk van de aard en omvang van je organisatie en jouw specifieke uitdagingen welke vorm dit aanneemt. Wil je een geslaagd sustainability report afleveren, dan moet het in ieder geval aan de volgende eisen voldoen:

1. De vorm moet uitnodigen tot lezen

Een goed duurzaamheidsverslag is geen dik pak papier vol ambtelijke taal. Je wilt niet dat het rapport in een la verdwijnt, maar dat het ook echt wordt gelezen.

Daarom is het cruciaal dat de omvang hanteerbaar is, het verslag in begrijpelijke taal is geschreven en er heldere voorbeelden worden gegeven. Je zou ook kunnen overwegen om af te stappen van de klassieke vorm van een document met tekst en illustraties. Zo zijn de duurzaamheidsverslagen van NS prachtige interactieve presentaties.

2. Je beschrijft je visie en strategie

Jouw milieudoelen bevinden zich niet in het luchtledige. Schets de context waarin jouw MVO-doelstellingen zijn ingebed. Met andere woorden, wat is jouw visie op de rol van jouw organisatie binnen de samenleving en de leefomgeving?

In het verlengde hiervan ligt jouw strategie op duurzaamheidsgebied. Net zoals een organisatie zijn toekomstvisie en strategie deelt in het algemene jaarverslag, moet een duurzaamheidsverslag ingaan op jouw MVO-doelstellingen en hoe die samenhangen met jouw bedrijfsstrategie.

3. Het gaat om het verleden én de toekomst

Het rapport geeft niet alleen harde cijfers over de prestaties in het afgelopen jaar, maar zet ook aan tot actie. Daarbij gaat het om punten die voor jouw organisatie beïnvloedbaar zijn. Met andere woorden, er wordt aangegeven wat beter kan en hoe dit zal worden gerealiseerd.

Daarom formuleer je jouw MVO-doelstellingen op basis van key performance indicators (KPI's), zoals:

- In 2022 moet innovatie mogelijk hebben gemaakt dat wij als bedrijf 20 procent minder CO₂-uitstoot veroorzaken.
- Door stroomlijning van ons inkoopproces zal in 2021 nog maar 10 procent van de inkoop van niet-duurzame leveranciers komen.

Wanneer je de bovenstaande stelregels volgt, ontstaat een duurzaamheidsverslag dat niet alleen een prachtig visitekaartje voor je bedrijf is, maar ook écht het verschil maakt.

Duurzaamheidsverslag of geïntegreerd jaarverslag

Een geïntegreerd jaarverslag is een document dat zowel de financiële als niet-financiële prestaties van een onderneming beschrijft. Sinds Philips een Integrated Report publiceerde in 2009, wordt steeds vaker voor deze vorm gekozen. Met name kleinere organisaties die

duurzaamheid hoog in het vaandel hebben staan, kunnen deze manier van verslaglegging in overweging nemen. Ze voorkomen hiermee de investering in een volledig duurzaamheidsverslag, maar laten wel hun betrokkenheid met de wereld om hen heen zien.

Onze duurzaamheids- specialisten ondersteunen je

Sustainability reporting zorgt voor een transparante verantwoording van de wijze waarop je organisatie bijdraagt aan een duurzame wereld. Het biedt ook andere voordelen: je stroomlijnt processen en draagt positief bij aan de reputatie van je organisatie.

Heb je advies nodig bij het ontwikkelen van een visie op duurzaam ondernemen of bij het opstellen van je duurzaamheidsverslag? Onze duurzaamheidsspecialisten denken graag met je mee. Verslaglegging kan door middel van een separaat Corporate Social Responsibility (CSR) rapport of geïntegreerd met het financieel jaarverslag in een Integrated Report.

Je wilt:

- je visie op duurzaam ondernemen ontwikkelen;
- de kwaliteit van je niet-financiële rapportages verbeteren;
- je verslagleggingsproces optimaliseren;
- een geïntegreerd rapportageproces implementeren.

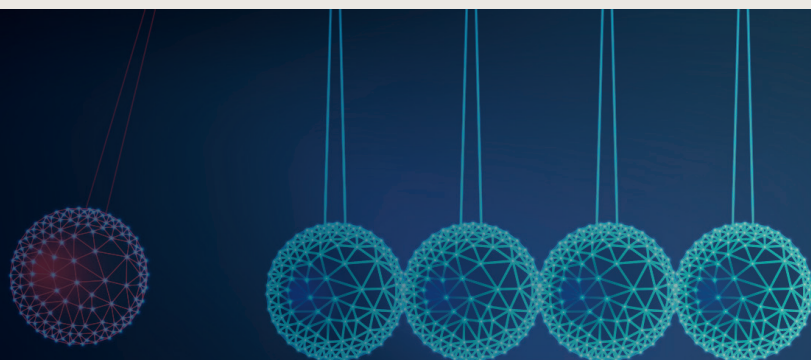
Wij bieden:

- kennis en advies op het gebied van uw niet-financiële rapportageprocessen, materialiteitsanalyse, stakeholderdialoog en reporting manual;
- sustainability reporting gebaseerd op de GRI (Global Reporting Initiative) richtlijnen en SASB (Sustainability Accounting Standards Board) richtlijnen;
- duurzaamheidsspecialisten op tijdelijke basis;
- trainingen op het gebied van sustainability reporting.

Wil je meer weten over sustainability reporting en onze visie op dit onderwerp?
Neem dan contact op met BAS Consultancy.

Benoordenhoutseweg 43
2596 BC Den Haag
www.basconsultancy.nl
info@basconsultancy.nl
070 – 312 20 80

Bronvermelding:

1. <https://www.abnamro.com/nl/newsroom/persberichten/2018/ruim-helpt-nederlandse-bedrijven-actief-met-verduurzaming-maar-kennis-en-tijd-schieten-vaak-tekort.html>
2. Richtlijn 2014/95/EU.
3. Global Reporting Initiative, 'The benefits of sustainability reporting', <https://www.globalreporting.org/SiteCollectionDocuments/The-benefits-of-sustainability-reporting.pdf>
4. <https://www.nrc.nl/nieuws/2019/09/22/vn-waarschuwen-op-vooravond-van-klimaatop-voor-temperatuurstijging-a3974266>